

KARAKTERISTIKE ATLETA (SPORTISTA) OD ANTIKE DO DANAS

Miodrag Milovanović*

Univerzitet Singidunum Beograd

Apstrakt:

Još iz Antičkog doba i stare Grčke, Antičkog Rima i Egipta, vežbanje i fizička aktivnost su bili izuzetno važni. Puno vremena se poklanjalo njima. Iz tog vremena pojam atlete (sportiste) je bio simbol pobjede i ratnika. Naravno kroz istoriju se i sportista menjao. I sportisti u antičko doba su baš kao i današnji vrhunski asovi, bili bogato nagrađivani za svoje uspehe, imali su čak i svoje obožavateljke. Neka pisana dokumenta podsećaju da su svojom erotičnošću privlačili mnoge žene, da su se i dame plemićkog porekla borile za njihove usluge. Ako se sve to zna, onda je pitanje koliko je sve slično sa onim što se događa danas zapravo nema smisla.

Predmet ovog rada je bio da se putem dostupne literature predstave karakteristike atleta sportista od antike do danas. Rad je nastao sa ciljem da se prikažu i analiziraju atlete (sportiste) kroz razne epohe. Posebna pažnja je stavljena na period antičkog doba i njegovu važnost, jer se on smatra početkom sporta. Možda će doći vreme da se sportisti više ne ocenjuju kvantitativnim pokazateljima i rekordima kojih više neće biti, već da se naglasak počne stavljati na eleganciju, gracioznost, lepotu – na one pojmove koje je do najviših visina već na svom početku sadržala antička ideja agona. Ostaje samo pitanje da li će to, ako se i dogodi više biti interesantno svetskom kapitalu kao pokrovitelju.

Article info:

Received: August 23, 2022
Corrected: October 13, 2022
Accepted: January 9, 2023

Ključne reč:

ATLETA,
SPORTISTA,
ANTIKA,
VEŽBANJE,
FIZIČKA AKTIVNOST.

UVOD

Kada su počeli prvi oblici vežbanja, nije precizno definisano, ali prvobitni oblici fizičkog vežbanja viđeni su još pre Nove ere na raznim crtežima u pećinama, na kamenju i na stenama. Na tim crtežima bili su viđeni ljudi koji su prikazivali neke oblike sportskih aktivnosti, lova i ribolova. Lov i ribolov su se u to doba koristili kao bitne aktivnosti za pribavljenje hrane. Takođe tu su prikazani ljudi koji su izvodili razne kultno-religijske obrede.¹

¹ Reese and Rickerson 2000, 48.

Sportisti ili atlete kao i bogovi su bili pojam ljudske i ženske lepote, uzori i oličenje zdravlja i zdravog načina života. Sam taj čin gledanja neke sportske borbe ili nekog takmičenja, je kod velikog broja ljudi koji su gledali sportiste izazivao osećaj divljenja. Stari Grci su fizičkom vežbanju pridavali veliki značaj. Počinjali su dan tako što su se nagi umivali ispred fontana na raznim trgovima. Brojne pokazne vežbe koje su doprinosile jačanju muskulature, su izvodili na trgovima. Mnogi grčki filozofi su povezivali značaj fizičkog vežbanja sa boljim psihičkim zdravljem. Većina poznatih skulptura pokazuje nage muške ili ženske figure sa izvajanim telima i one postaju i ideali lepote u novo doba. Većina takvih skulptura i slika nastala je u XIII i XIV veku.²

Još iz doba starog veka koji predstavlja i najduži vremenski period u istoriji, fizičkom kulturom i sportom, za razliku od kasnijih perioda, su se bavili samo pripadnici vladajuće klase. Oni su svoje fizičke sposobnosti proveravali kroz razna međusobna nadmetanja, koja su se sastojala od nadmetanja, koja su se sastojala od raznih vojničkih veština.

U starom veku značaj fizičke aktivnosti bio je prepoznat i kod brojnih civilizacija Egiptu, Indiji, Kini, Japanu, Kritu, Miken, Grčkoj, Rimu. U to vreme su se izvodile razne vežbe na trgovima i brojne fizičke aktivnosti u vidu međusobnih nadmetanja.³

Sportisti danas predstavljaju ikone i idole svojih nacija. Oni predstavljaju glavne promotere zdravog načina života, reklamirajući brojne proizvode koji se koriste u svrhu poboljšanja zdravlja, kao i razne brendove sportske opreme. Oni sa svojim vrhunskim rezultatima predstavljaju ambasadore svojih zemalja. To što su danas sportisti, moglo se videti i u doba starog Rima i pojave gladijatora, gde su gladijatori bili idoli svih onih koji su ih gledali, tako da današnja sportska "borba" se može uporediti sa borbama gladijatora u smislu nadmetanja i na neki način i sportskog duha. Takođe i osnovna pravila današnje sportske borbe se mogu uporediti sa pravilima u doba gladijatora, gde je osnovni cilj pobediti protivnika, znanjem, tehnikom, veštinom, kondicijom, preciznošću, brzinom, snagom, silom. Jedina razlika je da se pobeda modernog gladijatora ne završava smrću, kako se završavalo u doba Rimskog carstva.

METODOLOGIJA ISTRAŽIVANJA

S obzirom na uvodne napomene, cilj, metodologija rada podrazumeva da se na osnovu raspoloživih rezultata relevantnih dosadašnjih istraživanja istaknu karakteristike atleta-sportista od antike do danas.

2 Reese and Rickerson 2000, 48.

3 Abraham 2001, 340

ANALIZA PODATAKA I DISKUSIJA

Atlete u Antičko doba

Grčka

U antičkoj Grčkoj ceo sistem tadašnjeg obrazovanja je bio na veoma visokom nivou. U okviru tog sistema bili su zastupljeni razni vidovi fizičkog vežbanja. U to vreme Sparta kao vojnička država je imala mnogo strožiji i suroviji sistem obrazovanja i fizičkog vežbanja mladića takozvanih regruta. Može se navesti da je u to vreme uglavnom muška populacija fizički bila aktivna, dok su žene uglavnom ostajale kod kuće.

Prema Pausaniji u Sparti je selekcija muške populacije bila veoma rigorozna. Oni su već pri rođenju selektirali svoju buduću vojsku. Decu koja bi bila rođena sa deformitetima su odmah ubijali, dok su zdravu decu izdvajali i pratili do 7 godine, da se ne bi slučajno ispoljio neki deformitet. Kada bi napunili 7 godina slali bi ih u posebne ustanove u kojima su se prevashodno bavili fizičkim vežbanjem, muzikom i čitanjem, a nasuprot tome u Atini su dečaci isto polazili sa 7 godina u školu, ali su ostajali u svojim domovima za razliku od Spartanaca. Pa i danas se može čuti na raznim sportskim takmičenjima: "Njih krasi spartanska disciplina". Dok su u Sparti sticali osnovne vojne veštine pojačanom fizičkom aktivnošću u vidu pesničenja, trčanja, skakanja, bacanja i rvanja, u Atini je demokratija bila rasprostranjenija, samim tim je i obrazovanje bilo raznovrsnije, pa su dečaci imali da biraju tri vrste škola: Gramatička (učilo se čitanje, pisanje, račun); Muzička (učilo se pevanje, sviranje i ples) i Gimnastička (gde su vežbali razne vrste borenja, plivanje). Uz dosta blažu disciplinu nego spartanski sistem vaspitanja, atinski sistem vaspitanja je imao za cilj da stvori pametnog, snažnog, izdržljivog, hrabrog i nadasve sposobnog vojnika za odbranu svoje države.⁴

Prema zapažanjima Šiljka, koliko su u Atini isticali važnost fizičke spremnosti mladića koji su bili regrutovani u vojnike govore nalazi koji ističu svakodnevno treniranje pod budnim nadzorom vaspitača koji su imali posebne programe treninga, kao i metode. Da bi se održala fizička spremnost vojnika u Atini su održavana razna takmičenja. Međutim jedno poznato takmičenje koje je osim mladića uključivalo i takmičenje devojaka zvalo se "Panatenejske igre" koje su se održavale u posebnim sportskim objektima. I u to vreme postojao je sistem samog takmičenja kao i sudije koje su sudile po određenim pravilima. Takođe i tadašnje atlete su se takmičile na sportskim terenima, gde ih je sa tribina bodrila publika. Postojale su i kazne za prekršaje. Pobednici bi dobijali određene nagrade i epitete velikih pobednika. Na svim većim takmičenjima isticale su se trke: stadion, dialos i dolihos Sve to predstavlja preteču današnjih sportski takmičenja.

Kao i u današnje vreme, gde je prava retkost da sportista recimo u tri ili četiri atletske discipline osvoji zlatne medalje na Olimpijskim igrama i u antičkoj Grčkoj atleta koji bi pobeđivao u sve tri discipline je bio prava retkost. Atleta koji bi uradio takav podvig zvao se "trias tes" ili tripler (u literaturi se može naći i termin triakter).⁵

4 Pausanija 1994, V 6-12, VI 13-19.

5 Ilić 1984, 1994, 65-77

Kada bi neki atleta postigao takav uspeh, jedini način da za njegov uspeh sazna puno ljudi, je bio da su atlete posle osvojene pobede trčali po čitav dan da bi obavestili svoj grad o pobedi. Na primer u to vreme čuveni trkač bio Agej iz Arga, koji je na 113-im olimpijskim igrama (328. g. p.n.e.) posle pobede u Dolihosu trčao preko Arkadskih planina do Arga, gde je stigao uveče, da bi objavio svoju pobedu.⁶

Kao i što je prethodno navedeno, u Atini su sportisti koji su bili pobednici slavljani kao veliki heroji i šampioni. Jedan od najpoznatijih atleta tog vremena bio je Leonidas sa Rodosa koji je bio pobednik u tri discipline trčanja (stadion, diaulos i hoplitodromia) na svakim olimpijskim igrama, između 164. i 152. g. p.n.e. U to vreme držati formu 12 godina i konstantno pobeđivati bilo je izuzetno teško. Zbog tog je on bio za Atinjane isto što su bili i grčki bogovi.⁷

U to vreme može se reći da je jedna od najpoznatijih sportskih disciplina u Atini bila pentatlon koji se sastojao od 5 disciplina. Jedan od najpoznatijih sportista u doba antike bio je penatlonac Jason, koji je izmislio discipline penatlon. On je u čast svog prijatelja Peleja koji je bio u to vreme najbolji rvač organizovao tako smišljeno takmičenje i nazvao ga penatlon. Iako je Pelej bio najbolji u rvanju, a u ostalim disciplinama je bio drugi, bio je apsolutni pobednik penatlona.

Prema ranijim predanjima jedan od najpoznatijih bacača diska kog su Grci veličali i kome su se divili bio je Filigas iz Pise koji je bio jedan od rekordera u to vreme, jer je bacio disk toliko daleko da je prebacio širinu reke Alfej u Olimpiji. Drugi najpoznatiji bacač diska bio je Fajlos iz Krotona, koji je u to vreme bacio disk težak 5.25kg, 28.17m.⁸

Po tumačenjima Gilleta, iz 1960. takmičenja u penatlonu su bila organizovana tako svi koji su se prijavili da učestvuju nastupali su u discipline skok u dalj, najboljih pet od njih nakon toga bi se takmičilo u bacanju koplja, zatim od njih 5 najbolja četvorica bi se takmičila u trčanju, od te četvorice, najbolja trojica bi se takmičila u bacanju diska, dok bi se na kraju najbolja dvojica rvala i onda bi se dobijao i apsolutni pobednik.⁹ Naravno sportista u Antičkoj Grčkoj je bio i ratnik. U rvanju su se takmičari rvali nagi sa pojasom oko bedara. Bili su namazani uljem, jer im je koža postajala elastičnija i klizavija, pa su telo posipali sitnim peskom, jer bi tako protivniku bilo teže da izvrši zahvat.¹⁰

Pošto je u penatlonu bilo zastupljeno takmičenje u više disciplina, može se reći da je on bio na neki način preteča današnjeg desetboja u atletici. Naravno desetbojci u atletici nisu ni u kom slučaju bolji od atletičara koji su se pojedinačno bave svakom atletskom disciplinom. Tako su i penatlonci bili u vrhu u svim tim disciplinama, ali u svakoj disciplini pojedinačno su bili bolji od nekih osrednjih takmičara, koji su se takmičili u pojedinačnim disciplinama, ali opet su bili lošiji od boljih pojedinačnih takmičara.

6 Γλαυδάκη 1979, 154-155.

7 Golding 2013, 349-356.

8 Reid 2017, 159-173.

9 Herodot 1988, V 22.

10 Petrović 1993, 17.

Razne su druge pretpostavke o načinu odlučivanja pobjednika u penatlonu, među kojima je zanimljiva i Gardinerova iz 1910. godine. Po njemu sve atlete su se takmičile u prve četiri discipline, a samo najbolja dvojica u te četiri discipline koje su se bodovale i najbolja dvojica po tom bodovanju su ulazili u posljednju finalnu disciplinu.¹¹ Takmičari u penatlonu su bili idoli nacije. Njih su toliko poštovali da su Elidi tokom jednomesečnih priprema, za vežbanje imali na raspolaganju posebnu stazu u starom gimnazionu. I u Olimpiji su peantlonci bili veoma cenjeni, ali su tu ipak bili ravnopravni sa ostalim sportistima u smislu smeštaja, jer su bili smešteni sa svim ostalim učesnicima (*Op. cit. p. 196*).¹²

Osim svih ovih disciplina stari Grci su se takmičili i u lovu koji je bio veoma zastupljen u to vreme, nadmetali su se u dizanju tereta, streljaštvu, takmičili su se i u plivanju, plesu, kao i raznim igrama sa loptom. Stari Grci su veoma poštovali i religiju koja je na neki način bila povezana i sa takmičenjima. Pošto je bilo poznato da stari Grci nikada nisu klečali pred svojim Bogovima, tako i takmičari koji su se nadmetali nisu smeli da u toku trajanja takmičenja sednu ili kleknu zbog toga, a i zbog svetosti samih igara.¹³ Takođe o poštovanju Bogova i religije kod starih Grka govori i podatak da su Dijagorinog najmlađeg sina Doriej-a (pobedio 3 puta, na Istmu 7 puta i u Nemeji 6 puta), Atinjani kao ratnog zarobljenika pustili, ne nanevši mu povrede, jer su u njegovim pobjedama nalazili božji znak.¹⁴

Svako vreme ima svoje sportske junake, tako da se može reći da je u doba antike najveći sportski junak bio najpoznatiji sportista, rvač Milon iz Krotona koji se takmičio u 6 veku pre nove ere. On je samo u Olimpiji bio pobjednik šest puta, u Delima 7 puta, u Nemeji 9 puta i u Istmiji 10 puta. Razni istorijski podaci govore o nadljudskoj snazi ovog rvača. On je bio u očima Grka toliko superioron i nadmoćan da su govorili da je bio toliko snažan da je mogao da konopac obmotan oko glave pokida samo vlastitim obrvama. Govorilo se i o njegovim čuvenim metodama treninga još u to vreme. Trenirao je tako što je podizao muško tele, akada bi tele izraslo u bika on bi ga nosio na leđima dok je obilazio Olimp. Zatim bi ga zaklao i pojeo. Te priče o Milonu su bile preuveličane, jer odrasli bik je težio od 500 do 1000kg, ali to naravno govori o njegovoj velikoj popularnosti i sportskoj nadmoći u doba Antičke Grčke. Navodi govore da je umro kada je pokušao da iščupa stablo drveta golim rukama. Tom prilikom je upao u procep i zaglavio se, da bi ga na kraju rastrgli vukovi ili lav.

Stari Grci su priznavali samo pobjednike, bili su toliko bili opčinjeni svojim idolima atletama da su u tom njihovom veličanju u nadljudskoj snazi preterivali, pa su pominjali i nekog čuvenog boksera iz Tanosa koji je u svojim pripremama za takmičenje preplivao deonicu od čak 50 km, kao i to da kad je bio dečak od 9. godina, preneo je tešku bronzanu statu na svojim leđima iz hrama do svoje kuće.¹⁵

11 Gardiner 1910, 338.

12 Ćirić 1996, 289-290.

13 Ksenofont 1988, VII 29, 254.

14 Kordić 2002, 153.

15 Rostovcev 1990, 273-301.

Prema istorijskim podacima drugi najpoznatiji atleta u antičko doba bio je petobojac Faulos iz Krotona koji je na Pitijским igrama u Delphiju preskočio tadašnjih 55 stopa, što je ravno čuvenom rekordu Boba Bimona iz Meksika 1968. Sa popularizacijom rvanja počele se da se stvaraju i novije borilačke discipline. Pesničenje koje predstavlja preteču današnjeg boksa, gde su se atlete su se takmičile, kao i u rvanju nagi sa metalnom kapom koja je štitila glavu od opasnih udaraca. Postojala su utvrđena pravila, ali ona su se veoma razlikovala od današnjih. Što se tiče atleta u ovoj disciplini ostalo je zabeleženo, da je Euradamas kome su u borbi polomljeni zubi, mirno progutao svoje zube pred svima, pokazujući svoju neustrašivost. Taj gest je psihički toliko uticao na protivnika da je bio primoran da odmah preda borbu. Takođe još jedna nova borilačka disciplina u to vreme bio je i Pankration. Pankration je predstavljao spoj rvanja i pesničenja (boksa), ali s utu mogle da se upotrebljavaju i nožne tehnike tu su mogle da se koriste i laktovi, kolena, prsa. Najpoznatiji je bio pankratista Dijagoros sa Rodosa, koji je bio poznat po svojoj snazi i velikom broju pobeda na Olimpijskim igrama. Drugi najpoznatiji pankratista bio je sportista sa nadimkom Prst. Nadimak je dobio jer je odmah na početku dvoboja protivniku polomio prste na rukama. Navodi se da je preminuo u toku borbe od posledica gušenja tokom Olimpijade 564. godine pre nove ere.¹⁶

Uprkos tome da su u Antičko doba sportisti-atlete bili isključivo muškarci tokom Olimpijade, može se prema navodima konstatovati da su se i žene uključivale u sportske aktivnosti u takozvanim Herejama takmičile su se u trčanju u Olimpiji u čast boginje Here. Ta takmičenja su bila organizovana jednom u četiri godine. Veoma bitno je bilo da se naglasi da su se te igre održavale mesec dana pre ili posle muških igara.¹⁷

Kao i u današnje vreme gde bi sportista prešao iz jednog kluba u drugi klub, i u Antičkoj Grčkoj, koliko god atleta bio omiljen i voljen, čim bi promenio stranu postao bi veoma omražen i prezren. Kao primer toga navodi se sprinter Astilos iz Krotona koji je bio toliko veličan, da su mu stanovnici Krotona podigli statuu. Kada se proglasio u Italiji za građanina Sicilije, istu tu statuu u znak revolta su stanovnici Krotona srušili nakon Astilosoze prve pobede.

U svoj bogatoj istoriji Stari Grci su uspevali da povežu istoriju i tradiciju, ratovanje i sport. Primer je današnji maraton koji je podsetnik na veliku grčku pobedu, gde je poznati atinski trkač Filipid trčao od helenskog polisa Maratona do Atine 42.195m da bi obavestio narod da su Grci pobedili Persijance u bitci kod Maratona 490. godine pre nove ere. U znak sećanja na njega i tu istorijsku pobedu održavaju se maratoni.¹⁸

Može se zaključiti da su najslavnije atlete Olimpije bili: 12 pobeda: Leonida s Rodosa (164-152), trčanje; 10 pobeda: Heriodor iz Megare (328-292) trubači; 8 pobeda: Hermogen iz Ksanfa /Likija/ (81-89.n.e), trčanje; 7 pobeda: Astil iz Krotona (488-480), trčanje; hoplit 7 pobeda: Nikol iz Sparte (100-96), trčanje; 6 pobeda: Hiposten iz Sparte (632, 624-608), rvanje; 6 pobeda: Milon iz Krotona (540,532-516), rvanje.¹⁹

16 Radan 1981, 204.

17 Ilić i Mijatović 2006, 609.

18 Kordić 2002, 153.

19 Gillet, 1960, 1970, 44-45 Rostoccev 1990, 273-301.

Rim

Kao i Stari Grci i Rimljani su veliki značaj pridavali fizičkom vežbanju. Za vojnike su se redovno održavale aktivnosti u vidu treninga i vežbanja ratnih veština. Vežbanja su se sastojala od trčanja i pešačenja pod retnom opremom, zatim su se vežbala jahanja, mačevanja, rvanja, sve ono što je bilo neopohodno za borbu i ratovanja.

Za ostalu populaciju se takođe veliki značaj pridavao fizičkoj aktivnosti i negovanju svoga tela. U Starom Rimu su postojale takozvane Terme koje su bile mesto okupljanja i žena i muškaraca koji su mogli da se aktivno bave svojim telom. Koliki je značaj bio u nadmetanju i sportskom duhu koji je krasio Stare Rimljane govori izgrađeni veličanstven objekat u VI veku pre nove ere, stadion Circus Maximus, gde su se izvodile brojne sportske priredbe, koji je mogao da primi neverovatnih čak 250.000 gledalaca, što ni jedan stadion u današnje vreme ne može da primi.²⁰

On je služio za razne manifestacije, koje su u to vreme bile veoma popularne. U njemu su se održavale trke bojnih polja, zatim borbe rvača, pesničara, raznih trkača. Takođe su bile zastupljene i razne veštine u jahanju i voltizovanju (vežbanje na konju).

Posebni idoli Starih Rimljana su bili čuveni gladijatori. Borbe gladijatora-boraca su bile prava "poslastica". Borbe su se odvijale u čuvenim amfiteatrima. Najpoznatiji i najveći je bio čuveni Koloseum u Rimu. Obično su se borbe vodile do smrti, a da bi spektakl bio veći uključivane su i razne divlje zveri kao što su lavovi ili tigrovi u borbu protiv gladijatora. Uglavnom su atlete tj. gladijatori u to vreme bili osuđenici, ratni zarobljenici. Žene su takođe bile uključivane da se bore i to uglavnom žene koje su bile kažnjavane. U borbe gladijatora su mogli sa se prijave i obični građani radi sticanja velike popularnosti. Koliko je ta popularnost gladijatora bila velika govore i podaci da su se zbog veoma zahtevne publike tražili vrhunski spremni i obučni gladijatori. Da bi bili takvi počele su da se otvaraju škole za njihovu obuku i treninge. Gladijator je postao pravi atleta svog vremena.

Da bi borbe gladijatora bile još zanimljivije, Stari Rimljani su organizovali i popularne trke dvokolica. Najpoznatiji atleta Starog Rima bio je vozač dvokolica Gaj Apulej Diokle koji je bio rekorder po broju pobeda, a podaci govore da ih je imao 3000. On je u to vreme zaradio toliko novca da je samo nekolicina senatora bila bogatija.

Najuspešniji atleta tog vremena bio je rimski vozač dvokolica Pompej Musklosije sa neverovatnih 3559 trijumfa, dok je među uspešnijima bio i Flavije Skorpije sa 2048.

Egipat

Još u doba faraona fizičkoj kondiciji se pridavao veoma veliki značaj. U vaspitanju mladih faraona fizička priprema igrala je ključnu ulogu. Oni su morali biti odlični u nekoj od atletskih disciplina, vežbajući sa svojim pomoćnicima spremali su se da povedu svoju vojsku u predstojeće borbe i ratove. Da bi bili fizički spremni u sastavni delovi njihovog obrazovanja bili su trčanje, skakanje, plivanje, rvanje i veslanje. U tim aktivnostima bile

20 Gillet, 1960, 1970, 46–47 Rostocev 1990, 273-301

su zastupljene najbitnije motoričke sposobnosti, sila, snaga, brzina, izdržljivost. Iznad svega toga isticao se veliki timski duh. Prema pisanju poznatih grčkih historičara Herodota i Ksenofota i u Egiptu su organizovana takmičenja u trčanju, pesničenju, bacanju koplja, gađanju iz luka, jahanju, dizanju tegova, rvanju, veslanju, streličarstvu i gimnastici. Najpoznatiji od atleta iz tog vremena bio je Amenhotep II (1425-1400 p. n. e.) bio je odličan streličar. I Ramzes III (1279-1213 p. n. e.) bio je vešt strelac i lovac koji je bio veoma fizički aktivan tokom svog, veoma dugog života.²¹

Sportisti u srednjem veku

I srednji vek se odlikovao svojim atletama-sportistima. Pretežno u Evropi, to su bili vitezovi. Na raznim manifestacijama koje su bile organizovane, pretežno na dvorovima organizovala su se takmičenja u vidu dvoboja između vitezova. Vitezi su bili vojnici-ratnici koji su bili u sklopu vojske vladara. Postojale su i posebne škole koje su obučavale buduće vitezove i u njima se vežbanje sastojalo od plivanja, jahanja, lova, gađanja strelom iz luka, borenje (mačem i kopljem), rvanje. Takođe u osnovnu obuku za razliku od prethodnih perioda su bile uključene i društvene igre sa loptom i šah.

Cilj svega toga nije bilo da se kao u antičko doba stvori ratnik, nego da se prvenstveno stvori zdrava ličnost. Sve to što bi naučili su mogli da proveravaju na raznim turnirima, lovu kao i u ratu. Prvi oblici viteških nadmetanja i turnira su zabeleženi u Francuskoj u 12.veku. Prvo su počeli da se organizuju dvoboji kao ekipni turniri, da bi se kasnije uvele i borbe u parovima, kao i borbi jedan na jedan. Na kraju turnira sudije su proglašavale najboljeg viteza kome je pripadala odgovarajuća nagrada.²²

Kinezi prema raznim autorima imaju najstariji organizovani sistem fizičkog vežbanja koji datira iz 2700. godine pre nove ere pod nazivom Kung fu. Metoda tog načina vežbanja je služila kao uspostavljanje fizičkog i psihičkog zdravlja. U srednjem veku su osim drevnih kineskih sportova Kinezi su se bavili streličarstvom, dizanjem tereta, jahanjem, polom. Čuvena igra ču-ki (ču-ju) tj. igra sa loptom igrala se na carskim dvorovima.²³

U Japanu su bili poznati ratnici, čuveni Samuraji koji su se pojavili u IX veku. Osim što su bili odlični mačevaoci, samuraji su bili dobri strelci i odlično su poznavali džjudžicu. U borbama su bili poznati kao veoma neustrašivi borci. Nasuprot tome običan narod Japana je i dalje upražnjavao narodne oblike nadmetanja: kendo ples, sumo rvanje i dr.²⁴

Sumo rvanje predstavlja najpopularniji sport u Japanu i danas. I danas dan se organizuju velika takmičenja sumo rvača. Oni su napopularniji sportisti Japana. U Japanu postoje internati za školovanje i posebne režime ishrane sumo rvača. Najbolji sumo rvač u istoriji je Hakuho Sho koji je ostvario 730 pobeda.

21 <http://www.egyptianolympic.org/Olympism.html>

22 <http://www.egyptianolympic.org/Olympism.html>

23 <http://www.egyptianolympic.org/Olympism.html>

24 Đurić 1955, 155.

Od atleta-sportista na teritoriji današnjeg Meksika nije zabeleženo pojedinačno koji su sportisti tada bili, ali treba napomenuti da su prvi oblici nadmetanja i fizičkog vežbanja mogli videti u civilizacijama Maja. Oni su bili napredniji od Evropljana u to vreme jer su već imali izgrađene sportske terene ili loptališta, gde su razvijali razne igre sa loptom, pa je zabeleženo da su igrali igru nalik današnjoj košarci, gde je glavni cilj bio proturiti loptu kroz obruč.²⁵

Takođe prema istorijskim podacima i nalazima Asteka, meksikanci su pridavali važnost veslanju, plivanju, skokovima u vodu, gađanju lukom i strelom, kao i lovu i ribolovu. Poznata Nasko-kultura gde su se na većini keramičkih predmeta nalazili motivi trkača. Prema raspoloživim izvorima, može se zaključiti da je ovaj narod veoma cenio fizičko vežbanje. Od najranijeg uzrasta je posebna pažnja posvećivana razvoju sposobnosti trčanja. Prema dostupnim izvorima pretpostavlja se da je napredovanje u rangu u vojsci Inka, bilo u vezi sa uspehom u trčanju. Postojale su posebne metode treninga, a naročito mesec dana pred važne trke. I njihovi vladari su morali biti odličnih fizičkih sposobnosti. Dokazivali su svoje trkačke sposobnosti na posebnim ceremonijalnim takmičenjima na stazi dužine 9 km.²⁶

Na godišnjim religioznim svečanostima u Kusku, su se odvijala razna sportska takmičenja gde su se mogle videti sve atlete: posebno plivanje naoružanih mladića, takmičenja u rvanju, bacanju koplja, gađanju strelom iz luka, borbom štapovima. Bila im je poznata upotreba jedne vrste bumeranga.²⁷

Sportisti u novom i savremenom dobu

Sport je sve više uzimao maha u svrhu zdravlja i nadmetanja, čak su i deca bogatijih građana učila veštine jahanja, mačevanja i gađanje lukom i strelom. U svrhu zdravog načina života stanovništvo je organizovalo i razvijalo razne oblike vežbanja i sporta. Trčanje je bilo osnova svega, zatim su tu bila bacanja kamena sa ramena, razne vrste skokova, rvanje, zatim ples, jahanje, lov, streljaštvo, mačevanje sa rvanjem, kao i razne igre sa loptom, kuglanje.²⁸

Počela su da se organizuju i veća takmičenja. Prve moderne olimpijske igre održane u Atini 1896. godine dobile su svoje heroje atlete-sportiste od kojih je najpoznatiji bio Robert Garet iz Prinstona koji je pobedio u bacanju diska iako se pre početka igara nikada nije bavio bacanjem diska. Kao i u Antičko doba, trčanje je bilo broj jedan disciplina i na igrama u Atini. Prvi i istinski heroje Grčke postao je grčki takmičar Spiridion Luis, koji je pobedio u maratonu.²⁹

25 Gardiner 1910, 340.

26 Radan 1981, 16.

27 Kordić 2002, 153.

28 Šiljak 2007, 95.

29 <https://oks.org.rs/takmicenja/atina-1896/>

U Parizu 1900. godine na Olimpijskim igrama prekretnica je bila, jer su tada prvi put počele i žene da učestvuju i takmiče se. Tada je čuvena britanka Šarlota Kuper zauzela prvo mesto u tenisu. Na drugoj strani Amerikanac Rej Ivri je u jednom danu pobedio u sve tri tadašnje discipline skokova iz mesta.³⁰

Na Olimpijskim igrama 1904. godine u Sent Luisu istakao se afroamerikanac Džordž Poudž koji je osvojio bronzanu medalju na 400 m sa preponama.³¹

Na svakim sledećim Olimpijskim igrama uvećavao se i broj disciplina i broj učesnika. Tako je bilo i u Londonu 1908. godine. Te igre je obeležilo i skandal, jer je pobednik maratona Dorando Pjetri bio diskvalifikovan zbog pomoći službenih lica tokom trke. Takođe najpoznatiji atleta ovih Olimpijskih igara bio šveđanin Oskar Svon koji je ostao upamćen kao najstariji sportista koji je pobedio u streljaštvu sa 60 godina života. Tu granicu je vrlo brzo pomerio pobedivši u Antverpenu 1920. godine, gde je imao navršenih 72 godine života.³²

Na igrama u Švedskoj u Stokholmu 1912. godine obeležilo je i to da su se žene prvi put takmičile u plivanju i skokovima u vodu. Skandal tih Olimpijskih igara bio je Amerikanac Džim Torp koji je i pored toga što je bio pobednik u petoboju i desetoboju diskvalifikovan zbog kršenja nekih amaterskih principa.³³

Na sledećim igrama koje su bile tek 1920. godine zbog I svetskog rata prvi put je predstavljena i zvanična zastava Olimpijskih igara 5 krugova, koja je i danas aktuelna. Heroj tih igara bio je Italijan Nedo Nadi koji je osvojio čak 5 zlatnih medalja u mačevanju.³⁴

Olimpijske igre u Parizu 1924. godine ostaće upamćene po čuvenom plivaču Joniju Vajsmileru, koji je kasnije igrao u filmovima Tarzana, koji je osvojio čak tri zlatne medalje u plivanju i bronzanu medalju u vaterpolu.³⁵

Naredne Olimpijske igre bile su u Amsterdamu 1928. godine uvedeni su neki novi sportovi, gde je atletika bila jedan od sportova koji su uvršćeni u redovni program igara, a glavna junakinja ovih igara je bila Amerikanka Elizabeta Robinson prva pobednica trke na 100m.³⁶

Igre u Los Anđelesu 1932. godine je obeležila velika ekonomska kriza. A najbolja sportistkinja ovih igara bila je Amerikanka atletičarka Mildred Bejb Dikson koja je osvojila dve zlatne medalje.³⁷

U Berlinu 1936. Olimpijske igre, gde je Nemačka kao domaćin osvojila najviše medalja, ali su ipak većini ostale u sećanju četiri pobeđe čuvenog Džesi Ovensa kao i lakoća s kojom je pobeđivao.³⁸

30 <https://oks.org.rs/takmicenja/pariz-1900/>

31 <https://oks.org.rs/takmicenja/sent-luis-1904/>

32 <https://oks.org.rs/takmicenja/london-1908/>

33 <https://oks.org.rs/takmicenja/stokholm-1912/>

34 <https://oks.org.rs/takmicenja/antverpen-1920/>

35 <https://oks.org.rs/takmicenja/pariz-1924/>

36 <https://oks.org.rs/takmicenja/amsterdam-1928/>

37 <https://oks.org.rs/takmicenja/los-andjeles-1932/>

38 <https://oks.org.rs/takmicenja/berlin-1936/>

Nakon veće pause od čak 12. godina zbog izbijanja II svetskog rata, sledeće Olimpijske igre bile su u Londonu 1948. godine i treba istaći da prvi put dve zemlje Nemačka i Japan nisu dobile poziv za učešće zbor ratova koje su izazvale. Mnogo novih sportova je bilo na programu ovih igara. Kao glavni heroji ovih igara bili su prva afroamerikanka koja je osvojila medalju na igrama atletičarka Alisa Koučmen, kao i najmlađi učesnik amerikanac Robert Bob Matijas koji je sa 17 godina osvojio zlatnu medalju u desetoboju i tako postao najmlađi šampion.³⁹

U Helsinkiju 1952. godine broj sportista koji su učestvovali na Olimpijskim igrama se dosta uvećao, kao i broj sportova i disciplina. Prekretnica na ovim igrama bilo je i prvo učešće sportista iz SSSR-a i od tada počinje veliko rivalstvo između SSSR i USA, koja će od ove dve velike sile biti uspešnija na olimpijskoj sceni.⁴⁰

Olimpijske igre u Melburnu 1956. godine su ostale upamćene po tome da su se održale prvi put u južnoj zemljinoj hemisferi, i da su se dve Nemačke takmičile pod zajedničkim nazivom DR Nemačka. Treba napomenuti i našeg čuvenog maratonca Franu Mihalića koji je osvojio srebrnu medalju.⁴¹

U Rimu 1960. godine na Olimpijskim igrama glavna zvezda je bio prvi crni Afrikanac osvajač zlatne olimpijske medalje u maratonu Abebe Bikila. Zatim tu su bili Ajk Kvartej osvajač srebrne medalje u boksu, i danski jedriličar Paul Elvstrem takođe osvajač zlatne olimpijske medalje.⁴²

Prvi put u Aziji su održane Olimpijske igre u Tokiju 1964. godine. Najbolji sportista-atleta tih Olimpijskih igara bio je američki plivač Don Šolander koji je osvojio do tada najviše medalja u plivanju čak 4 zlatne medalje, postavivši tri svetska i jedan olimpijski rekord. Još jedan velika zvezda prethodnih olimpijskih igara Abebe Bikila je odbranio olimpijsko zlato u maratonu.⁴³

Olimpijske igre u Meksiko Sijetu 1968. godine su ostale upamćene po brojnim svetskim rekordima. Karakteristično za ove igre je bila velika nadomska visina preko 2000m. Najpoznatiji je bio svetski rekord i zlatna medalja čuvenog Boba Bimona u skoku u dalj od 8.90m koji 25 godina niko nije oborio. Takođe čehoslovačka gimnastičarka Vera Časlavska osvojila je 4 zlatne medalje i dve srebrne. Sve te svetske rekorde koji su krasili ove igre pripisivali su upravo toj velikoj nadmorskoj visini.⁴⁴

Najveći skandal Olimpijskih igara u Minhenu 1972. godine bi je teroristički napad na 11 izraelskih sportista, koji su zajedno sa trenerima poginuli. Zvezede ovih igara bili su košarkaši SSSR-a koji su pobedili selekciju USA košem Aleksandra Belova u poslednjim sekundama.⁴⁵

39 <https://oks.org.rs/takmicenja/london-1948/>

40 <https://oks.org.rs/takmicenja/helsinki-1952/>

41 <https://oks.org.rs/takmicenja/melburn-1956/>

42 <https://oks.org.rs/takmicenja/rim-1960/>

43 <https://oks.org.rs/takmicenja/tokio-1964/>

44 <https://oks.org.rs/takmicenja/meksiko-siti-1968/>

45 <https://oks.org.rs/takmicenja/minhen-1972/>

Sledeći veliki skandal na Olimpijskim igrama u Moskvi 1980. godine bio je neučestvovanje svih sportista SAD-a. Glavne zvezde ovih igara bili su košarkaši Jugoslavije koji su osvojili zlatnu medalju u košarci, pobedivši glavnog favorita za zlato selekciju SSSR-a.⁴⁶

Kao bumerang su sportisti SSSR-a vratili amerikancima, odbili su da učestvuju na igrama u Los Anđelesu, navodeći kao razlog ugroženu bezbednost svojih sportista. Glavne atlete- sportisti su bile žene u maratonu amerikanka Džoan Benoa Samjuelson i u drumskom biciklizmu Koni Karpenter-Fini. Marokanka Naval el Mutavakil je postala prva žena iz Afrike koja je postala olimpijska šampionka.⁴⁷

U Seulu 1988. ostaće upamćen kao apsolutni rekroder olimpijskih igara po broju medalja do tada čuveni američki plivač Mat Bjondi koji je osvojio sedam medalja u plivanju od toga 5 zlata. Svetski rekord u trci na 200m postavila je amerikanka Florens Grifit Džojner koji je još uvek aktuelan. Dok je najveći skandal tih igara bio dopingovani kanađanin Ben Džonson.⁴⁸ Od tada je doping počeo sve više da se koristi u svetu sporta i svedoci smo brojnih doping skandala vrhskih sportista koji bi zarad medalje reskirali svoj život.

Olimpijske igre u Barseloni 1992. godine sui male svoje glavne zvezde. Prvi put u istoriji igara su mogli da se takmiče i profesionalni NBA košarkaši koji su predvođeni Majkl Jordanom osvojili više nego ubedljivo zlatnu medalju. Zvali su ih "Dream Team". Jedna od zvezda ovih igara bila je prva afrikanka koja je osvojila zlatnu medalju na trci od 10 000m. Zvala se Derartu Tulu.⁴⁹

Novi skandal potresa sledeće Olimpijske igre održane u Atlanti 1996. godine. Podmetnuta je bomba koja je eksplodirala i tada je dvoje ljudi poginulo. Uproks tome međunarodni olimpijski komitet donosi odluku da se igre nastave. Zvezda ovih igara bio je možda najveći atletičar svih vremena Karl Luis koji je osvojio 4-ti put uzastopno zlatnu medalju u skoku u dalj i sa čak devet zlatnih medalja se izjednačio sa Pavom Nurmijem, Larisom Latinjinom i Markom Špicom.⁵⁰

Olimpijske igre u Sidneju 2000. godine obeležio je Australijanac plivač tada 17 godišnji Jan Torp koji je osvojio tri zlatne i dve srebrne medalje. Na svojim petim igrama englez Stiv Redgrejv veslač je osvojio 5 zlatnu medalju.⁵¹

Atlete- sportisti koji su obeležili igre u Atini 2004. godine nažalost bili su dopingovani sportisti čak njih 23. Najviše medalja su osvojili ubedljivo sportisti SAD-a.⁵²

U Pekingu 2008. godine za najboljeg i najuspešnijeg sportistu proglašen je amerikanac plivač Majkl Felps koji je osvojio tada 8 neverovatnih zlatnih medalja oborivši rekord isto američkog plivača Marka Špica koji je osvojio 7 zlatnih medalja. Felps drži rekord kao osvajač najviše medalja na olimpijskim igrama, čak 28 medalja, od čega 23 zlata. Na ovim igrama su bili očekivano najuspešniji sportisti Kine sa 51 osvojenom zlatnom medaljom.⁵³

46 <https://oks.org.rs/takmicenja/moskva-1980/>

47 <https://oks.org.rs/takmicenja/los-andjeles-1984/>

48 <https://oks.org.rs/takmicenja/seul-1988/>

49 <https://oks.org.rs/takmicenja/barselona-1992/>

50 <https://oks.org.rs/takmicenja/atlanta-1996/>

51 <https://oks.org.rs/takmicenja/sidnej-2000/>

52 <https://oks.org.rs/takmicenja/atina-2004/>

53 <https://oks.org.rs/takmicenja/peking-2008/>

U Londonu na Olimpijskim igrama 2012. godine ponovo je najuspešniji bio plivač Majkl Felpssa osvojenih 6 medalja. Takođe veliki uspeh su ostvarili i sportisti Missy Franklin, Allison Schmitt, Ryan Lochte i Alicia Coutts sa po 5 osvojenih medalja.⁵⁴

Jubilarne 30-te olimpijske igre bile su održane u Rio de Žaneiru 2016. godine. I na ovim igrama najuspešniji sportista je bio Majkl Felps sa osvojenih 6 medalja, pet zlatnih i jednom srebrnom.⁵⁵

Kada su počinjale olimpijske igre u drevnoj Grčkoj i ratovi su prestajali. Međutim takođe prvi put u istoriji su odložene olimpijske igre zbog pandemije Korona virusa. Da bi se održale u leto 2021. bez prisustva publike. Ostaće upamćeno da su to bile prve igre u istoriji gde je odnos polova bio 50/50. Rekord je bio i po disciplinama, gde je bilo čak 339 disciplina. Najuspešnije su bile SAD sa osvojenih čak 113 medalja.⁵⁶

Osim sportista-atleta koji su bili heroji modernih Olimpijskih igara od Atine 1896. godine do Tokija 2020. godine, istorijski heroji sportisti bili su: čuveni vozači Formule 1, Huan Emanuel Fandjo, Niki Lauda, Mihael Šumaher, Ajrton Sena, Mika Hakinen. Treba istaći i košarkaše koji su obeležili 20. vek, a to su među najpoznatijima: Majkl Džordan, Karim Abdul Džabar, Vilt Čembrlen, Lebron Džejms i mnogi drugi.

U najpopularnijem sportu današnjice fudbalu mnogo je istinskih idola nacija, ali treba pomenuti: Pelea, J. Krojfa, M. Platinija, F. Bekenbauera, Ronalda, Z. Zidana, Ronaldinja, Mesija. U borilačkim sportovima u savremenom dobu treba istaći Džona Salivena, Rokija Marćana, Frejzera, Mohamed Alija, Ivandera Holifilda, Majka Tajsona. Treba istaći i čuvenog japanca Džigoro Kana koji osnivač džudoa u 19. veku.⁵⁷

Takođe tenis kao sport je doživeo veliku ekspanziju u 20. i 21. veku. Od napoznatijih i najboljih teniskih igrača današnjice ističu se: Novak Đoković, Rodžer Federer, Rafael Nadal, kao i teniserke Serena Vilijams, Žastin Enan, Štefi Graf...⁵⁸

ZAKLJUČAK

U ovom radu su predstavljeni sportisti od antičkog doba do danas. Na osnovu analize literature može se zaključiti da je sportista od pravog gladijatora vremenom kroz epohe postajao figurativno „moderna gladijator“, pa je imao različite uloge u različitim vremenskim periodima. Sport je kroz istoriju doživeo pravu ekspanziju u svakom smislu. Iako su gladijatori u Atičko doba bili dobro nagrađivani za svoje pobede, treba istaći i podatak da sportisti u 19. i početkom 20. veka za svoje pobede nisu bogato nagrađivani. Kasnije u drugoj polovini 20. veka sportisti-atlete su postale veliki deo „Globalnog stadiona“. Bavljenje profesionalno sportom postalo je privilegija, jer su sportisti-atlete profesionalci u većini sportova potpisivali sa klubovima milionske ugovore. Takođe sve velike kompanije koje se bave proizvodnjom sportske opreme, su videle veliki interes u sportistima koji su postali heroji nacija, nudeći im milionske ugovore, da nose njihovu opremu. Među najpoznatijim kompanijama su Nike i Adidas vodeći po tom pitanju.

54 <https://oks.org.rs/takmicenja/london-2012/>

55 <https://oks.org.rs/takmicenja/rio-de-zaneiro-2016/>

56 <https://oks.org.rs/takmicenja/tokio-2020/>

57 Ilić i Mijatović 2006, 609.

58 Ilić 1984, 65, 1994, 133.

Možda će u budućnosti doći vreme, kao što je bilo u Antičko doba gde se suština bavljenja sportom ogledala u eleganciji, garcioznosti, lepoti, a ne kao u današnje vreme gde se sve svodi na postizanje svetskih rekorda i novac, gde su sportisti u pravom smislu "moderni gladijatori" globalnog stadiona. Ukoliko do toga i dođe, ostaje pitanje da li će to biti zanimljivo svetskom kapitalu.

LITERATURA

- Abraham Dž. (2001): *Oksfordska istorija muzike*, prevod sa engleskog M. Zatkalik. Beograd: Clio.
- Đurić M. (1955): *Kroz Helensku istoriju, književnost i muziku, studije i ogledi*, Beograd: Kosmos.
- Ćirić A. (1996): *Igre u Olimpiji*. Beograd: Vreme knjige.
- Gardiner E. N. (1910): *Greek Athletic Sports and Festivals*. London: Macmillan.
- Gillet B. (1960/1970): *Histoire du sport*, prevod sa francuskog Karla Budora. Zagreb: Matica Hrvatska.
- Golding W. (2013): *Moving Target, Faber & Faber*. ISBN: 05712655472, 9780571265473.
- Γιαννακη Β.Θ. (1979): *Αρχαιογνωσία – φιλοσοφία αγωνιστικής*. Αθήνα: Παιανία Αττικής.
- Herodot (1988): *Istorija*. Novi Sad: Matica srpska.
- Ilić S. (1984/1994): *Istorija fizičke kulture - Staro doba i srednji vek*. Beograd.
- Ilić S., Mijatović S. (2006): *Istorija fizičke kulture*. Beograd: DTA Trade.
- Kordić M. (2002): *Dušan Silni*. Beograd: Knjiga komerc.
- Ksenofont (1988): *Helenska istorija*. Novi Sad: Matica srpska, VII 29.
- Pausanija (1994): *Opis Helade*. Novi Sad: Matica srpska, V 6-12, VI 13-19.
- Petrović Z. (1993): *Objekti fizičke kulture*. Beograd: Fakultet fizičke kulture.
- Radan Ž. (1981): *Pregled historije tjelesnog vježbanja i sporta*. Zagreb: Školska knjiga.
- Reese A., Rickerson E. (2000): *Ancient Greek Women Athletes*. Athens: Ideotheatron.
- Reid H. (2017): Why Olympia matters for modern sport, *Journal of the Philosophy of sport*, 159-173.
- Rostovcev M.I (1990): *Istorija staroga sveta* (Grčka, Rim). NoviSad: Matica srpska.
- Swaddling J. (1999): *He Ancient Olympic Games (second edition)*. London: British Museum Press, 57-70.
- Šiljak V. (2007): *Istorija sporta*. Beograd: Fakultet za menadžment u sportu Univerziteta "Braća Karić".

<http://www.egyptianolympic.org/Olympism.html>

www.olykamp.org/isoh

www.perseus.tuts.edu

www.womenhistory.about.com/library

www.hw.gr/projects/olympics/

www.ecnet.net/users/gemedia3/Olympics/olympics.html

www.perseus.tuts.edu/cl135/Students/Kristina_Angus/content.html

www.upenn.edu/museum/Olympics/olympicintro.html

www.olympics.tuts.edu/

www.culture.gr/2/21/211/21107a/og/games.html
www.brownielocks.com/basketball
www.csun.edu/~hcll004/sportbi.html
www.alliancemartialarts.com/tahtib.html
www.iranchamber.com/sport/chogan/chogan_history.php
www.socrates.berkeley.edu/~clscs275/Games%20folder/enggame.htm
www.goireland.about.com/od/historyculture/qt/gg_tailteann.htm
<https://oks.org.rs/takmicenja/atina-1896/>
<https://oks.org.rs/takmicenja/pariz-1900/>
<https://oks.org.rs/takmicenja/sent-luis-1904/>
<https://oks.org.rs/takmicenja/london-1908/>
<https://oks.org.rs/takmicenja/stokholm-1912/>
<https://oks.org.rs/takmicenja/antwerpen-1920/>
<https://oks.org.rs/takmicenja/pariz-1924/>
<https://oks.org.rs/takmicenja/amsterdam-1928/>
<https://oks.org.rs/takmicenja/los-andjeles-1932/>
<https://oks.org.rs/takmicenja/london-1948/>
<https://oks.org.rs/takmicenja/helsinki-1952/>
<https://oks.org.rs/takmicenja/melburn-1956/>
<https://oks.org.rs/takmicenja/rim-1960/>
<https://oks.org.rs/takmicenja/tokio-1964/>
<https://oks.org.rs/takmicenja/meksiko-siti-1968/>
<https://oks.org.rs/takmicenja/minhen-1972/>
<https://oks.org.rs/takmicenja/moskva-1980/>
<https://oks.org.rs/takmicenja/los-andjeles-1984/>
<https://oks.org.rs/takmicenja/seul-1988/>
<https://oks.org.rs/takmicenja/barselona-1992/>
<https://oks.org.rs/takmicenja/atlanta-1996/>
<https://oks.org.rs/takmicenja/sidnej-2000/>
<https://oks.org.rs/takmicenja/atina-2004/>
<https://oks.org.rs/takmicenja/peking-2008/>
<https://oks.org.rs/takmicenja/london-2012/>
<https://oks.org.rs/takmicenja/rio-de-zaneiro-2016/>
<https://oks.org.rs/takmicenja/tokio-2020/>

CHARACTERISTICS OF ATHLETES FROM ANCIENT TIMES TO THE PRESENT

Miodrag Milovanović, Ph.D

University of Singidunum, Belgrade

Summary:

This work presents athletes from ancient times to the present day. Based on the analysis of the literature, it can be concluded that the athlete became a figurative “modern gladiator” over time, from a real gladiator, and played different roles in different periods of time. Throughout history, sport has experienced real expansion in every sense. Although gladiators in the Attic era were well rewarded for their victories, it should also be noted that athletes in the 19th and early 20th centuries were not richly rewarded for their victories. Later in the second half of the 20th century, athletes became a big part of the “Global Stadium”. Playing professional sports became a privilege, because professional athletes in most sports signed contracts worth millions with clubs. Also, all the big companies involved in the production of sports equipment saw a great interest in athletes who became heroes of nations, offering them contracts worth millions to wear their equipment. Among the most famous companies, Nike and Adidas are leaders in this matter.

Perhaps in the future there will come a time, as it was in ancient times, where the essence of playing sports was reflected in elegance, gracefulness, beauty, and not like today, where everything comes down to achieving world records and money, where athletes are in the true sense “modern gladiators” of the global stadium. If that happens, the question remains whether it will be interesting for world capital.

Keywords:

ATHLETE,
ANTIQUITY,
EXERCISE,
PHYSICAL ACTIVITY.